

(M)értékar: Krúdy Gyula, a Nyírség álmodója

KELET
MAGYARORSZÁG

360
HÍREK

Krúdy az érettségi alatt megbeszélte a lap munkatársaival, hogy minden nap tegyék be az újságba egy-egy tárcáját.

NYÍREGYHÁZA. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Értéktárat bemutató videósorozatunk következő részében dr. Dámné dr. Rácz Magdolnát, a Jósza András Múzeum munkatársát kértük meg, hogy meséljen pár érdekességet a Krúdy Gyuláról.

- A nagyszülők, idősebb Krúdy Gyula és a felesége, Radics Mária a városba költöztek. Itt született a legidősebb fiúk, akit szintén Gyulának hívtak, és akiből édesapja pályáját követve ügyvéd lett - kezdte dr. Dámné dr. Rácz Magdolna.

Az író édesapja beleszeretett egy fiatal cseléd lányba, Csákányi Juliannába. A szülők nem nézték jó szemmel a kapcsolatot, és elzavarták a háztól a lányt - a fiú azonban nem hagyta magára az akkor már várandós szerelmét. Lakást béreltek, s Nyíregyházán 1878. október 21-én megszületett első gyermekük, az író Krúdy Gyula.

- Fiú lett, Gyulának is hívták, így a nagyszülők is megbocsátottak - mesélte az irodalomtörténész. - Ezután még kilenc gyermekük született.

Egy kis „bulvár”

Krúdy Gyula az elemi iskolát Szatmárban kezdte, majd a szülők Podolinba küldték

Krúdy Gyula bricskán ülő alakja előtt minden évben megemlékezést tartanak

FOTÓ: PUSZTAI SÁNDOR, ARCHÍV

tanulni négy évre. Mikor elkezdett kamaszkodni - hogy jobban szem előtt legyen - hazahozták Nyíregyházára, és beíraták a mai Kossuth Lajos Gimnáziumba, ahol tanárai hamar felfedezték tehetségét.

- A kis Gyulát nem csak a támogatás, hanem a saját tüze, az irodalmi vénája is hajtotta. Elkezdett írogatni, létrehozott a barátaival egy társaságot, a Nyíregyházi Szabad Sajtót - mesélte dr. Dámné dr. Rácz Magdolna. - Küldözgettek Pestre különböző híreket, sokszor álhíreket, és amikor erre a tanárai rájöttek, nagyon megszüdték a fiatalokat.

Trükkös érettségi

Az irodalomtörténész elmondta, hogy Krúdyt ebben az időszakban két idősebb barát vezette be a „felnőtt életbe”. - Úgy tűnik, hogy itt, a Sóstón szokott rá Gyula a borozgatásokra - tette hozzá. - Ezt bizony élete végéig nem is tudta abbahagyni.

Az irodalomtörténész arról is beszélt, hogy Krúdy érett-

ségiének is érdekes története van. A fiatal író ugyanis három hónappal a vizsgák előtt úgy döntött, hogy tanulmányai befejezése helyett inkább állást vállal a Debreceni Ellenőr című lapnál, ahol már korábban is jelentek meg művei.

- Beállított a szerkesztőségbe, és mindenki csodálkozott, hogy ez a fiatalember Krúdy Gyula, hiszen ők a nagyapát ismerték, és azt hitték, hogy ő küldözgeti az írásokat - mondta el a múzeum munkatársa. - Örömmel fogadták a fiatal tehetséget, csak itthon nem örültek neki a szülők és a tanárok. Az édesapja az osztályfőnökkel karöltve elment Debrecenbe, és némi pofozkodás után hazahozták a gyermeket, hogy leérettségizzen.

A kihagyás azonban a felkészülés rovására ment, a fiatal Krúdy pedig ezt az érettségi bizottság lenyűgözésével akarta ellensúlyozni - sikeresen.

- Az érettségi ideje alatt megbeszélte a lap munka-

társaival, hogy minden nap tegyék be az újságba egy-egy tárcáját. Így amíg a diákok kidolgozták a tételeket, a tanárok fellepozták az újságot, és örömmel látták minden nap, hogy milyen tehetséges ez a Krúdy Gyula: minden nap megjelenik egy műve. Így aztán kettessel mindenből átengedték, egyedül magyarból kapott négyes osztályzatot.

A Nyíregyházára repülő első utas

Krúdy Gyula 1933. május 11-én hunyt el. Dr. Dámné Dr. Rácz Magdolna elmondta: bár élete későbbi szakaszában az író már nem szülővárosában élt, műveiből látható, hogy soha nem távolodott el Nyíregyházától. Még azt is tudni lehet, hogy az első repülőgép, ami a megyeszékhelyre érkezett Pestről, Krúdy Gyulát hozta.

NA